

Het werkzame leven van Lucie Timmermans [April 2021]

Na mijn gymnasium-B opleiding ging ik in september 1951 biologie studeren in Utrecht. Najaar 1959 studeerde ik af met als hoofdvak Algemene Dierkunde en de bijvakken: Fytopathologie, Plantentaxonomie en Plantenfysiologie.

Er was in die tijd een enorm tekort aan biologie leraren. Een studiegenoot ging halverwege haar studie een aantal lessen geven op een middelbare school. Ik besloot in mijn 4^e studiejaar (1954), nog vóór mijn kandidaatsexamen, ook te solliciteren. De enige keer in mijn leven dat ik heb gesolliciteerd. Verder ben ik steeds gevraagd. Op het meisjeslyceum in Roermond werd ik meteen aangenomen voor 6 uur per week, 3 op vrijdagmiddag en 3 op zaterdagochtend. (er werd nog op zaterdag lesgegeven). Vrijdag na de lessen ging ik dan naar mijn ouders in Tegelen en vandaar op zaterdagochtend via Roermond weer naar Utrecht.

Najaar 1955 vroeg een medestudent of ik 10 lessen op het katholiek Gelders Lyceum in Arnhem van hem wilde overnemen; hij had een aanstelling gekregen aan de Universiteit van Nijmegen. Het werden 5 lessen op zaterdagochtend en 5 lessen op maandagochtend; 6 eerste klassen en 4 tweede klassen. De vaste leraar hield zelf de hogere klassen. Hoofdzaak was uiteraard de studie. Ik was bezig met leeronderzoek op de boven vermelde gebieden. Op het Zoologisch lab zocht men een student die een 6-maands onderzoek wilde doen naar de ei- afzetting bij slakken. Een internationaal onderzoeksteam zou dan de embryonale ontwikkeling van die eieren bestuderen. Het onderzoek werd betaald door ZWO (het huidige NWO). Heel uitzonderlijk voor die tijd. Het bleek succesvol en kon worden gepubliceerd.

Dit succes en het feit dat een ander 6-maands onderzoek, dat ik samen met een medestudente had gedaan, ook een goede beoordeling kreeg, was de reden dat ik benoemd werd tot medewerker op het Zoologisch Laboratorium in Utrecht. De voorgaande 5 jaar was er op dat lab geen medewerker bijgekomen en het waren allemaal mannen, 40 stuks. Ik vond ze maar oud. Ik nam de benoeming wel aan, want zo'n kans kreeg je niet vaak in die tijd. Niet lang erna begonnen de wetenschappelijke staven van de laboratoria uit te breiden wegens de sterk stijgende studenten aantallen. Na ruim een jaar had ik er o.m. 2 vrouwelijke collega's bij tot mijn genoegen.

In december 1969 promoveerde ik op een proefschrift: "Shell Formation in Molluscs". Mijn promotor, Prof. Raven, deed nl. onderzoek over de ontwikkeling van slakken.

Niet lang daarna werd ik gevraagd naar Wageningen te komen als lector Algemene Dierkunde. Er was nl. net een biologie opleiding gestart in Wageningen en er waren dus docenten nodig die dierkunde onderwijs konden geven. Ik moest echter ook colleges algemene dierkunde in de propedeuse geven. Per week 900 á 1000 studenten (2 maal 500 studenten (!) in de collegezaal van het wiskundegebouw). Zeer massaal! Ik was dus blij toen na de nodige jaren het propedeuse onderwijs werd opgesplitst.

In 1980 werden de lektoren bevorderd tot hoogleraar. (maar ze behielden het lektoren salaris).

In Wageningen had de dierkunde groep een slechte naam. De zittende hoogleraar kreeg ruzie met het College van Bestuur, hij (een uitnemend onderzoeker) vertrok naar een onderzoeksinstituut. In zijn plaats werd Jan Osse tot hoogleraar Algemene Dierkunde benoemd. Zijn vakgebied was de Functionele Diermorfologie. Mijn expertise lag bij de Functionele Histologie en de Ontwikkelingsbiologie. Er werd een barak voor ons ingericht en

daarna zouden we in een vleugel van het nieuw te bouwen Zodiac gebouw worden gehuisvest.

De bestaande groep bestond uit 2 dier-ecologen en een parasitoloog, ieder met een assistent. Er zou een hoogleraar dier-ecologie worden benoemd, maar dat lukte geruime tijd niet, want de aanwezige groep had een slechte naam. Toch is deze groep, die behoorlijk dwars lag, uiteindelijk elders ingedeeld. Daarna konden Jan Osse en ik een nieuwe start maken met jonge medewerkers. Er moest veel onderwijs worden gegeven en er moesten promotie onderzoeken worden gestart. Het werkklimaat en de werksfeer bleken uitstekend. Wij deden fundamenteel biologisch onderzoek zonder directe mogelijkheid tot toepassing. Dat maakte samenwerking met onze burens, de Veeteelt vakgroepen, die erg op toepassing waren gericht, onmogelijk. Later is dat wel verbeterd. Ook het verkrijgen van subsidies voor fundamenteel onderzoek bleek zeer moeilijk (bij NWO werd 15 % van de aanvragen toegekend). Toch hebben we beiden een aantal subsidies gekregen. Jan werkte samen met groepen elders; ik kon buitenlandse gastmedewerkers aanstellen met toelagen voor 6 en soms 9 maanden. Die gezamenlijke onderzoeken leidden tot publicaties die aardig bijdroegen aan de output van de vakgroep. Zo slaagden we er in bloeiende onderzoeksgroepen te ontwikkelen met publicaties in vooraanstaande wetenschappelijke tijdschriften.

Inmiddels was er bij de vakgroep ook een hoogleraar Celbiologie benoemd; hij was werkzaam op het gebied van de immunologie. Dit was toen een nieuw vakgebied waarvan we inmiddels weten hoe belangrijk het is. Nieuwe jonge immunologiegroepen in Nederland, en daarna ook in het buitenland, gingen met elkaar samenwerken, tot hun voordeel. Vanuit mijn onderzoeksgroep wilden we ook graag samenwerken, maar de nieuw benoemde hoogleraar wilde eerst zelf een goedwerkende groep opbouwen. Veel meer dan een gezamenlijk promovendus lukte aanvankelijk niet.

Ik kwam uit een groep die de ontwikkeling van slakken bestudeerde. Daar kon ik in Wageningen niet mee doorgaan. Het lag te ver van het Wageningse belangstellingsniveau. Jan Osse werkte met vissen, dus ik besloot met mijn medewerkers ook aan vissen te werken; zij keken naar de ontwikkeling en functie van de darm en zijn daar op gepromoveerd. Mijn onderzoek, uitgevoerd door bursalen en gastmedewerkers, lag op het gebied van de gonade ontwikkeling. Op dat gebied heb ik samengewerkt met een onderzoeksgroep in Southampton en een groep in Edenburg (ondersteund door een Nato Grant).

Als ik terugkijk op mijn werkzame leven dan is dat met grote tevredenheid. We hadden een vakgroep met jonge medewerkers en we werkten in een prettige en goede werksfeer. Dat bleek ook uit het feit dat er vrijwel na elke promotie een feest werd gehouden in de hal van het Zodiacgebouw met doorgaans leuke sketches, waar elk lid aan meewerkte.

Na mijn pensionering heb ik een aantal jaren in de vrouwenbeweging gewerkt o.m. als lid van de Nederlandse Vrouwenraad. Dit is een koepel van alle landelijk georganiseerde vrouwen-verenigingen. Ik was lid vanuit het Hoofdbestuur van de VVAO (Vereniging van Vrouwen met hogere Opleiding), waarin ik was gekozen vanuit de Wageningse afdeling.

Lucie Timmermans April 2021